

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Nordås barnehage

Nordås barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1. august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2023 «Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

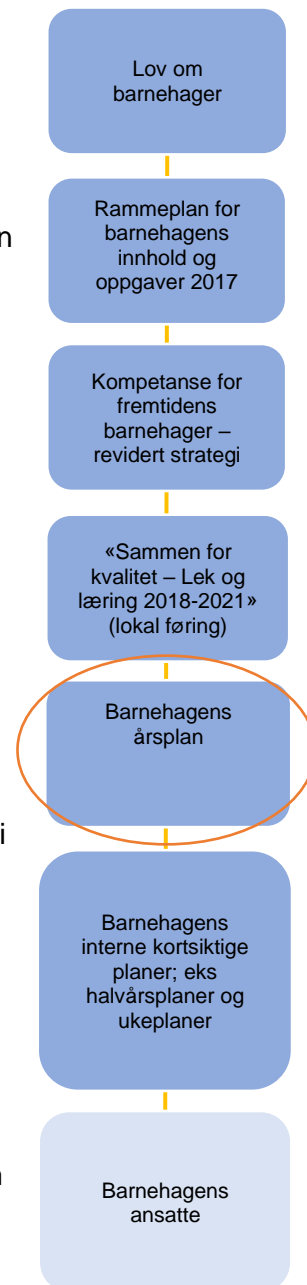
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

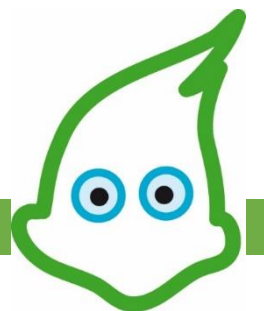
Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	7
1.3 Kjerneverdier	8
1.3.1 Ser barnet	8
1.3.2 Varme	8
1.3.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring	9
2.1 Tilknytning	10
2.2 Lek	11
2.3 Læring	12
2.4 Barns medvirkning	13
2.5 Vennskap og felleskap	14
2.6 Mangfold	14
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	15
3.1 Fagområder	15
3.1.1 Språk som basiskompetanse	15
3.1.2 Matematisk kompetanse	16
3.2 Digitale verktøy	17
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	18
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	18
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	19
4.2.1 Dokumentasjon	19
4.2.2 Vurdering	19
4.2.3 Oppfølging	19
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	20
I. Barnesyn og lærings syn	21
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	22

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	22
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	23
V.	Overganger	23
a.	Tilvenning i barnehagen	23
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	23
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	24
VI.	Foreldremedvirkning	24
VII.	Bærekraftig utvikling	25
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	25
IX.	Barns seksuelle helse	26

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

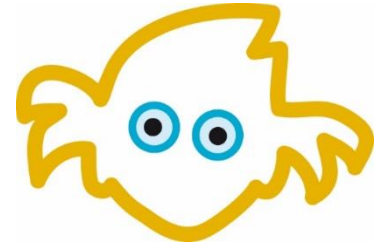
Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Bergen kommunes barnehager har en felles verdiplattform: varme, inkluderende og se barnet. Disse verdiene skal gjenspeiles i alle våre planer og aktiviteter. Barnehagens formål er å ivareta barnas behov for omsorg, lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Dette skal skje i nært samarbeid med barnehagens hjem (se barnehageloven § 1).

Årsplanen er ment for å gi en oversikt over den pedagogiske virksomheten i barnehagen gjennom barnehageåret. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet for å sikre sammenheng og progresjon over en periode. Årsplanen skal være et bindeledd mellom barnehage og hjem, og et samarbeid mellom barnehagen og samarbeidsutvalget.

Nordås barnehage etterstreber hver dag å levere høy kvalitet for alle barn. Dette krever at alle ansatt bearbeider, reflekterer og evaluerer kontinuerlig våre pedagogiske plattformer, slik at ord blir til handling. Vår pedagogiske plattform skal beskrive veien for å nå målene i rammeplanen.

Barnehagen har et helhetlig barne- og læringssyn, og utgangspunktet er at barna er kompetente. Vi tar utgangspunkt i hva barn interesserer seg for, forstår og mestrer. Vi vil stimulere barns nysgjerrighet og kreativitet ved å ta utgangspunkt i barns medvirkning, i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem. Foreldre og foresatte er barnets viktigste omsorgsgivere og rollemodeller. Ut fra den filosofien, bruker vi de forskjellige fagområdene og legger til rette for alderstilpasning, fordypning og varierte opplevelser innenfor de forskjellige områdene vi har fokus på. Barn lærer hele tiden, i lek og sosialt samspill, i tilrettelagte aktiviteter og i spontane situasjoner.

1.1 Struktur og organisering

Barnehagen har 4 avdelinger. Tyrihans og Tommeliten har barn i alderen 2-6år, Askeladden og Veslefrikk har barn i alderen 0-3år.

Barnehagen har 57 barn.

Barnehagen har 1 styrer, 4 pedagogiske ledere, 2 barnehagelærere, 7 barne- og ungdomsarbeidere. Det er i snitt tre ansatte per avdeling.

Barnehagen er åpen fra 7.00-16.30.

Barnehagen har sommerstengt 2 uker i juli måned.

1.2 Metodevalg

Grønt Flagg

Vi har valgt natur og biologisk mangfold som tema. Det innbefatter observasjon og lære om ulike arter, og å ha prosjekter/diskusjoner om menneskelig påvirkning på naturen og viktigheten av naturvern.

<https://grontflagg.fee.no>

Skyfritt

Dette er Bergen kommunes plan for å styrke innsatsen for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehage, skole og på fritidsfeltet. Målsettingen med planen er å redusere mobbing og krenkelser på oppvekstfeltet i Bergen.

<https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/1298542/SKYFRITT-inkluderende-oppvekstmiljo-for-barn-og-unge-i-Bergen>

Friendly

Dette er et unikt konsept som består av dukker med følelsene glad, sint, redd, lei seg, sur og rolig som gjør det lett og moro å lære om følelser. Foruten dukker finnes musikk, bøker, illustrasjoner og barneteater.

www.friendly.se

ICDP

International Child Development Programme (ICDP) er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse. ICDP ble utviklet av professor Karsten Hundeide og professor Henning Rye ved Universitetet i Oslo.

<https://www.bufdir.no/sok/?q=icdp>

Handlingsplan mot mobbing

Barnehagen skal forebygge og har nulltoleranse for all form for mobbing i barnehagen. Vi har vennskapsuke der vi fokuserer på å bry oss om hverandre og utvikle vennskap.

Forebygging av mobbing i Nordås b

<https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/1298542/SKYFRITT-inkluderende-oppvekstmiljo-for-barn-og-unge-i-Bergen>

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

Barnehagen skal kjennetegnes ved at:

- Personalet legger til rette for lek, læring og utvikling for alle barn.
- Personalet legger til rette for at alle barn blir sett og hørt hver dag.
- Personalet ser etter det enkelte barns behov og utfordringer.
- Personalet legger til rette for opplevelser, erfaringer, gjentakelse og bearbeiding av inntrykk for det enkelte barn.
- Barna er trygge, trives, får omsorg og føler mestring

1.3.2 Varme

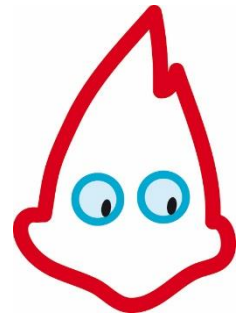
«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

- Personalet viser barna tillit og anerkjennelse hver dag.
- Personalet jobber med å skape gode relasjoner til barn og foreldre.
- Personalet er opptatt av å skape varme gjennom å gi barnet omsorg, nærhet og trygghet.

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

- Personalet skal møte barn og foreldre på en respektfull og anerkjennende væremåte.
- Personalet skaper et godt og inkluderende læringsmiljø for alle barn.
- Personalet skal skape gode relasjoner der alle barn blir sett og bekreftet.
- Barna er med og medvirker ut fra alder og modning

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

Livsmestring handler både om et individuelt, et sosialt og et samfunnsmessig perspektiv. Grunnlaget for barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i barnehagen. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Tilstrekkelig ro og hvile i løpet av barnehagedagen er en forutsetning for barns lek og læring. Gjennom medvirkning og skaperglede, vennskap og fellesskap, undring og utforskertrang i lek og læring utvikler barn grunnleggende kunnskaper og ferdigheter, både om seg selv og sin omverden. Målet underbygger planens satsingsområde, og vi vil at i våre barnehager skal danne et godt grunnlag for livsmestring og livslang læring kjennetegnes ved at barnet:

- opplever vennskap og fellesskap
- erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- opplever spenning og glede i variert lek
- er aktivt og medskapende i lek og læring
- bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

For å nå dette målet må personalets kompetanse og pedagogiske praksis være i kontinuerlig utvikling og endring for å skape optimale betingelser for barns utvikling, lek og læring. Dette gjelder både i et her og nå perspektiv og med tanke på barns fremtid.

2.1 Tilknytning

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.» (Rammeplan, 2017)

Alle barn er avhengige av et godt omsorgsmiljø, der de føler seg trygge, sett og tatt godt vare på. God omsorg er grunnlaget for god utvikling og læring, trygghet og en følelse av å være ønsket og satt pris på.

Omsorgen barnet trenger kan ha ulik form og varierer også etter alder – et fang å sitte på, trøst når man faller og slår seg eller tydelig grensesetting. Engasjement fra de voksne som viser at de bryr seg om det enkelte barn, skaper trygge og selvstendige barn med god selvtillit. Barnehagen skal være et trygt sted for barn og voksne og ha en «atmosfære preget av humor, raushet og omsorg».

Personalet anerkjenner barns følelser, lytter og viser interesse for det barna forteller, enten i ord eller gjennom kroppsspråk. Vi behandler alle barn med respekt og tiltro. Det skal alltid finnes voksne i nærheten som gir respons og tar seg tid til å dele barns tanker og følelser, både i gruppe og individuelt. Hensikten er at alle barn skal føle seg trygge og godt ivaretatt, og at personalet finner veier å balansere humor og raushet med faste rammer og tydelig grensesetting.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at:

- Barn møter raushet og omsorg hver dag.
- Barn føler trygghet i hverdagen.
- Barn viser trivsel og tilhørighet til barnehagen.
- Personalet samarbeider med foreldrene.

2.2 Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. [...] Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. (Rammeplan, 2017).

Et av de viktigste grunnlagene for barns utvikling og læring er barns samspill med andre mennesker. I barnehagen legger vi stor vekt på dette og ønsker at alle barn skal utvikle sin sosiale kompetanse så langt som mulig. Lek sammen med andre barn gir en unik mulighet til å utvikle sin egen fantasi ved å lære av andre, og evnen til å sette seg inn i andres situasjoner er grunnlaget for empati og sosial kompetanse.

Vi mener at hvert enkelt barn har en unik kompetanse og et unikt perspektiv, som vi som voksne må prøve å oppdage. Barnas egen personlige kompetanse og interesser ligger til grunn for deres lek, og dette ønsker vi å anerkjenne i den daglige leken. I lek utforsker barnet sin verden, både alene og sammen med andre, og vår oppgave er å gi barna frihet til å selv oppdage verden rundt seg. Ved lek skal de voksne alltid være tilgjengelige som støtte og veiledere for den sosiale delen av leken. Hvis et barn ofte ender opp utenfor den sosiale leken vil personalet følge opp og støtte det enkelte barnet slik at barnet kan finne veier inn i det sosiale samspillet.

Alle barn er ute hver dag og i uteleken får barna mer boltreplass. Dette skaper ofte nye muligheter for fysisk lek, noe som er viktig for at fantasien og kreativiteten i leken stadig skal utvikles. Hensikten er at alle barn skal få tid, mulighet og rom til å utvikle sin egen måte å leke på. Barna skal få mulighet å leke alene og sammen med andre, og alle barn skal få bli inkludert i den sosiale leken.

Personalet har ansvar for å passe på at barna har forutsetninger for sin egen lek, for eksempel ved å tilrettelegge for større lekeareal hvis leken krever det. Personalet har også en viktig rolle i å passe på at ingen barn havner utenfor den sosiale leken, og ved å hjelpe barn som sliter med å finne sin rolle i gruppen. Foreldresamarbeid er her viktig, en åpen dialog med hjemmet vil hjelpe personalet å finne den beste måten å hjelpe hvert enkelt barn.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at:

- Hverdagen er preget av lek.
- Variert utvalg i lekemateriale.
- Barn møter lek som er frivillig og den voksne er tilrettelegger.
- Barn utfordres og støttes i lek av de ansatte.
- Barn møter samspill med andre mennesker.

2.3 Læring

«Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.» (Barnehageloven § 2)

«Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimulere og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sansene i sine læringsprosesser.» (Rammeplanen, 2017)

Hvert enkelt barn har en unik kompetanse og et unikt perspektiv. For barn i barnehagen er opplevelsesaspektet viktig når det gjelder læringsforløpet. Vi må derfor gi rom for at barna får oppleve og assosiere på sin egen måte i forhold til temaer vi arbeider med i barnehagen. Dette henger sterkt sammen med barns medvirkning.

Vi snakker en om helhetlig læring, der det er hele barnet som lærer. Det innebærer barns oppfatning, erfaring og at uttrykk forandrer seg når de lærer. Opplevelsen forandrer barnet som person og får konsekvenser for barnets selvverd og utvikling av identitet. Læringen styrker barnets selvoppfatning, og selvoppfatningen innvirker på barnets motivasjon, interesser og læring.

I helhetlig læring foregår mye på det ubevisste plan, og ofte skjer den i en rekke andre situasjoner enn de mer eller mindre tilrettelagte aktivitetene. Leken er den viktigste arenaen for barns læring, og derfor må barna få mye tid til egen lek. De formelle aktivitetene vi planlegger og gjennomfører i barnehagen, kan bli brukt som utgangspunkt og inspirasjon for barna i leken deres.

Vi må være bevisste på barns læringsprosesser. Ved å ta utgangspunkt i barns interesser kan vi sammen med barna undersøke, stille spørsmål og sammen finne svar som barna kan være tilfredse med.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at:

- Barn lærer i både formelle og uformelle situasjoner/ aktiviteter.
- Barn lærer ut i fra sitt nivå og kompetanse.
- Barn lærer ved at de ansatte er støttende og utforsker sammen i lek.
- Barn lærer ved å bruke sin nysgjerrighet og utforskning i lek og aktiviteter.
- Barn får oppleve trygghet og omsorg i et lærende miljø.
- Barn får medvirke i hverdagen og oppleve å bli sett og hørt.
- Barn får bruke sin kompetanse til å eksperimentere, utforske og undre seg over opplevelser i varierte leker og aktiviteter.
- Personalet observerer og reflekterer over sine holdninger og handlinger i møte med det kompetente barnet.

2.4 Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf.

barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr.

1.(Rammeplan, 2017)

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.

(Rammeplan, 2017.)

Barn har ulike ressurser og er en viktig del av felleskapet. Personalet skal vise interesse for det hvert enkelt barn retter sin oppmerksomhet mot. Personalet skal være tilstede og prøve å forstå barnet, slik at de utvikler god selvfølelse.

Vi må gi rom for at barna blir hørt i alle forhold som angår dem. Barna skal være med i planlegging, gjennomføring og evaluering av ulike aktiviteter, tradisjoner og prosesser. Dette kan være gjennom blant annet barnesamtaler, barneintervju, dialog med barna og observasjon. Deres mening skal sees i sammenheng med deres alder og utvikling.

Personalet skal samarbeide med foreldregruppen om barnas interesser og hva barna er opptatt av. Dette skal vi se igjen i barnehagens hverdag og dokumentasjon.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at:

- Barn blir hørt og lyttet til.
- Barns tanker skal møtes med respekt og forståelse.
- Barn tas med i ulike prosesser og få hevde sine meninger.
- Barn får tilpasset aktiviteter ut ifra deres alder og modenhet.
- Barn skal få rom og muligheter til og å utforske og undre seg over egne interesser i samspill med andre barn.
- Personalet griper tak i barnas interesser.
- Personalet skal være tilstede for barna med sin kompetanse og tilrettelegge for interesser og behov.

2.5 Vennskap og felleskap

I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. (Rammeplan, 2017)

Personalet skal hjelpe og støtte barna i deres initiativ til samspill med andre. De skal snakke med barna om det å være en venn og om det å ta ulike perspektiver. Barna trenger hjelp til å sette ord på samhandlingen de har med andre, blant annet når det gjelder grenser, handlinger og konflikthåndtering. Voksne må være oppmerksomme på uheldige samspillsmønstre mellom barn – barn og voksen – barn.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at barnet:

- Har en venn/ venner
- Blir inkludert i fellesskapet uansett kjønn, kultur og nasjonalitet.
- Får positive opplevelser og har en tilhørighet til Nordås barnehage.

2.6 Mangfold

Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn. (Rammeplan, 2017)

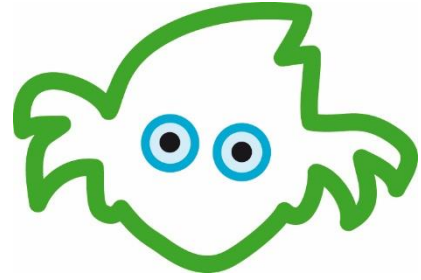
Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. (Rammeplan, 2017)

Barnehagen er et samfunn i miniatyr. Barna er fordomsfrie og må få muligheten til å lære seg å leve sammen med barn og voksne som ikke er helt lik seg selv. Vi må lære hverandre om ulike kulturer, respekt, toleranse og likeverd.

Det blir viktig å vise kulturell variasjon i barnehagen og det bør gjøres ved å vektlegge at alle har kultur, også majoriteten.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at:

- Barn lærer om kulturer, respekt, toleranse og likeverd.
- Barn får oppleve ulike tradisjoner barnehagen har igjennom et barnehageår.
- Barn får lære om språk, mangfold og tilhørighet
- Personalet er genuint interessert i å bli kjent med hver enkelt familie.
- Personalet har kunnskap om mangfold og er gode rollemodeller.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Barnehagens prosjekt for barnehageåret 2023-2024 blir «Ledelse av utviklingsarbeid i barnehagen». Barnehagen skal delta i et prosjekt fra barnehagemyndigheten gjennom kommende barnehageår.

Barnehagen vil etablere en egen prosjektgruppe og delta på ulike samlinger og prosesser for å sikre at ALLE ansatte og barn får et læringsutbytte barnehageåret 2023-2024.

3.1 Fagområder

Gjennom året skal barna innom fagområdene og personalet skal stimulere barns interesse for disse. (Rammeplan, 2017)

I vår barnehage skal personalet motivere og inspirere slik at barn utvider sin forståelse og tanke. (jf. Kvalitetsutviklingsplan 2018-2021).

Barnehagen har som mål å skape variasjon for barna ved å ta i bruk ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk inn i arbeidet med de ulike fagområdene. Personalet skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene hos oss.

Fagområder
2023.doc

For å lese om de ulike fagområdene til barnehagen:

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. (Rammeplan, 2017)

Språk er grunnleggende for barns læring og utvikling. Både den nonverbale og verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. Forskning viser at barn med godt utviklet språk klarer seg bedre i skolesammenheng og arbeidsliv. Målet er at

barnehagen utvikler økt kunnskap om hvordan språk fremmer identitetsdanning og personlig utvikling. Språk er både et kommunikasjonsmiddel, redskap for tenkning og refleksjon, samt uttrykk for følelser og opplevelser.

Vi vil hjelpe barna å finne ord til å beskrive ulike følelser og sinnsstemninger de har og videreutvikle deres eget språk for å skape mening i en sosial kontekst. Barna skal få kjennskap til at ord hører sammen med konkrete, og at kunnskap om dette skaper mening og forståelse i eget liv. Vi vil bruke ulike metoder som sanger, spill, bilder og figurer. Vi har også en andel tospråklige barn i barnehagen som skal inkluderes språklig. Et godt utviklet morsmål er en grunnleggende forutsetning for språkutviklingen og sees i sammenheng med skriftspråk og leseforståelse.

Personalet skal ha evnen til å se de som ikke klarer å gjøre seg forstått, samtidig som de som trenger det får nok språklige utfordringer. Personalet må kunne beherske språkverktøy som «Språkløyper» og kunne bruke kartleggingsverktøyet TRAS. Hverdagsaktiviteter skal bli brukt som arena for utvikling av språk. Man skal som voksen være trygg på egen rolle som språklig identitetsskaper og språklig forbilde. Det å kunne jobbe med språk via lek og aktiviteter er grunnleggende. De yngste barna i barnehagen er i sin tidligste fase av språkutvikling. Mye av deres språk er nonverbalt. De voksne som jobber med den gruppen må også være trygge og nære omsorgspersoner.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at:

- Barn får hjelp til å gjøre seg forstått av trygge voksne som anerkjenner og hjelper dem.
- Barn klarer å gjøre seg forstått verbalt og nonverbalt.
- Barn lærer språk via lek og aktiviteter.
- Barn møter voksne som setter ord på hverdagen.
- Personalet har kunnskap om språkutvikling og er gode rollemodeller.

3.1.2 Matematisk kompetanse

Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger. (Rammeplan, 2017)

Å ha en god matematisk kompetanse hjelper barnet å se sammenhenger og skape mening. Barna må møte et miljø som kan sette ord på de matematiske prosessene, og personalet må ha kunnskap om å tilrettelegge for et læringsmiljø som stimulerer barnas interesse for tall, telling, samt utforskning av rom og form. Personalet må være aktivt tilgjengelig. Målet er å øke personalets kompetanse om barns matematiske utvikling med utgangspunkt i barnets interesser og uttrykksformer.

Barna skal oppleve at matematikk baserer seg på lek og undring. Matematikk skal være noe man gjør og opplever. De skal oppleve strukturerte aktiviteter og lek som omhandler matematikk. Man skal etterstrebe og integrere telling og kvantifisering, lokalisering, måling og

form inn i barnas lek og de ulike hverdagsaktivitetene. Benevning av matematiske begrep henger sammen med et godt språk. Alle geometriske figurer har navn. Vi mener at dette er viktig å bli kjent med i barnehagen, og vil være noe de kjenner igjen når de begynner på skolen.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at:

- Barn møter matematiske ord, uttrykk og bilder
- Barn lærer å sette ord på matematiske prosesser
- Barn leker med ulikt materiale som gir ulik matematisk erfaring
- Personalet har kunnskap om matematisk utvikling og er gode rollemodeller

3.2 Digitale verktøy

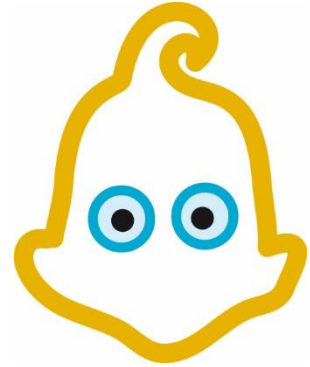
Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. (Rammeplan, 2017.)

Nordås barnehage har som mål at barna skal få være med og oppleve digitale verktøy sammen med andre. Personalet skal være rollemodeller ved å utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna. Personalet skal utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern.

For å nå dette målet skal personalet jevnlig bruke digitale verktøy i sitt arbeid. Barna skal få jevnlig medvirke ved å ta bilder med kamera, kopiere ark, ta bilder med kopimaskin og ha samtaler om dette i større og mindre grupper. Personalet skal legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at:

- Barn er med de voksne i prosesser med digitale verktøy. (ta bilde – velge bilde – skrive ut)
- Barn får prøve selv.
- Personalet har kunnskap om bruk av digitalt utstyr.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

En lærende organisasjon er et sted hvor menneskene kontinuerlig utvikler sin kapasitet til å skape de resultatene de virkelig ønsker og drømmer om, hvor nye og utviklende tankemønstre dyrkes fram, hvor kollektive ambisjoner er frigjort, og hvor mennesker kontinuerlig lærer å lære sammen. (Senge, 1990)

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet hvor det skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre skal medvirke i disse prosessene. Utgangspunktet for Nordås barnehage er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å nå våre mål bruker vi systematisk vurdering og evaluering av arbeidet som blir gjort, der deltagelse og medvirkning fra de ansatte står sentralt.

Personalgruppen engasjeres i å skape og dele kunnskap om hvordan man best kan arbeide mot organisasjonens mål. Hos oss stimuleres de ansatte til å se ting på nye måter og kontinuerlig utforske hvordan man kan lære sammen. Organisasjonen styrkes gjennom målrettet arbeid og bevisst metodebruk.

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Barnehagens utviklingsarbeid for barnehageåret 2023-2024: Styrke barns leke og læringsmiljøet.

Rommet inne og ute er en viktig del av vår pedagogiske tilrettelegging for barns leke- og læringsmiljø. Vi tilrettelegger for at rommene skal ønske barna velkommen, og skal gi dem inspirasjon til lek og læring, fellesskap, vennskap og kreative aktiviteter. Leken har stort fokus her hos oss. Det å gi barna tid, ro og rom til å leke er en viktig del av hverdagen i Nordås Barnehage. I likhet med et aktivt uteliv, er lek et satsningsområde hos oss, nettopp for å fremme gode læringsmuligheter. Men lek skal også få være lystbetont, frivillig og spontan her hos oss.

Barnehagen danner en egen intern prosjektgruppe som vil ha hovedansvaret for å drive utviklingsarbeidet for hele personalet gjennom kommende barnehageår.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon er en arbeidsmåte som handler om å gjøre pedagogisk arbeid synlig og åpent for tolkning, dialog, diskusjon og innsikt. Dokumentasjon av barnehagens praksis blir til pedagogisk dokumentasjon når personalet og barna reflekterer over og diskuterer den. Arbeidsmåten kobler sammen verdier, praksis, barnehagens mandat og pedagogiske og filosofiske teorier, og synliggjør dermed hvordan barnehagen fortolker og realiserer rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. www.udir.no

Vi bruker pedagogisk dokumentasjon for å synliggjøre barnehagens pedagogiske arbeid og for å synliggjøre enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling når det er nødvendig for å gi et tilrettelagt tilbud. Praksisfortelling og bilder er andre dokumentasjonsformer vi vil bruke i utviklingsarbeidet.

4.2.2 Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplan, 2017.)

Vurdering av utviklingsarbeidet skjer fortløpende, slik at vi sikrer alle barn sitt beste til enhver tid og at personalet får felles forståelse og refleksjon over det pedagogiske arbeidet. Det blir viktig å få frem barnas syn på utviklingen av leke- og læringsmiljøet. Her vil vi bruke observasjon og barnesamtaler som metode.

4.2.3 Oppfølging

Oppfølging av å få felles forståelse og dra i samme retning skjer via evalueringsprosesser hvor personalet forteller om sine ulike behov. Dette kan skje via former som veiledning, forbedringstiltak og endring av praksis. Refleksjon og nye mål driver utviklingsarbeidet videre.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. (Rammeplan, 2017)

Personalet i barnehagen skal få barn og foreldre til å medvirke gjennom å lytte på innspill, kommunisere og informere før, underveis og i etterkant av utviklingsarbeidet.

Rammeplanens samfunnsmandat, holdninger og verdier utgjør en forpliktende ramme for barnehagens foreldresamarbeid og foreldres medvirkning. Det er viktig å alltid tenke barnets beste som grunnlag, der nært samarbeid med hjemmet er essensielt for å støtte barnets utvikling.

Barnehagen har hovedansvaret for foreldresamarbeid og medvirkning. Derfor er det viktig for oss i barnehagen at vi finner gode samarbeidsformer i samråd med foreldrene, slik at de finner hensiktsmessige løsninger som ivaretar både barnas, foreldrenes og barnehagens behov. Når vi i barnehagen tar avgjørelser i forhold til innspill fra foreldre er dette med bakgrunn for hva som lar seg gjøre i den enkelte situasjonen og ut fra de rammevilkår vi har. Foreldrene har mulighet til å påvirke innholdet i barnehagens årsplan via FAU og SU.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Læringssyn: Nordås barnehage

Læring innebærer barns oppfatning, erfaring og at uttrykk forandrer seg når de lærer. Det blir viktig at vi i barnehagen forsøker å forstå det barnet ser og gjør ut fra eget perspektiv.

I Nordås barnehage er det viktig at personalet observerer og reflekterer over sine holdninger og handlinger i møte med det lærende barnet.

Gjennom dette lærer barn at:

- Barn lærer hver dag ved å få brukt sin nysgjerrighet og utforskning i lek og aktiviteter.
- Barn lærer hver dag gjennom formelle og uformelle situasjoner.
- Barn skal få oppleve trygghet og omsorg i et lærende miljø.
- Barn skal få medvirke i hverdagen og oppleve å bli sett og hørt.
- Barn skal få bruke sin kompetanse til å eksperimentere, utforske og undre seg over muligheten i variert lek og aktiviteter.

Barnesyn: Nordås barnehage

Barn har ulike ressurser og egenskaper, der alle utgjør felleskapet. Barnas tanker skal møtes med respekt og forståelse. Personalet skal se hvert enkelt barn og vise interesse for det barnet retter sin oppmerksomhet mot. Personalet skal være tilstede og prøve å forstå barnet, slik at de utvikler god selvfølelse.

Hos oss skal personalet legge til rette for følgende:

- Gripe tak i barnas interesser.
- Barn skal få rom og muligheter til og å utforske og undre seg over egne interesser i samspill med andre barn.
- Personalet skal være tilstede for barna med sin kompetanse, og tilrettelegge for interesser og behov.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Personalets bevissthet og forståelse – det å kunne se og møte mennesker der de er og være seg bevisst på egen rolle og eget bidrag i samspillet, er sentralt for barnets utvikling og progresjon. Personalet skal ha profesjonelle holdninger i møte med det kompetente barnet og kunne gi barnet muligheter for å videreutvikle sine ferdigheter og kunnskaper i samspill med andre barn og voksne. Den voksne har alltid ansvar for relasjonens kvalitet i samspill med barn.

I Nordås barnehage er det viktig at sosiale ferdigheter i relasjonskompetansen blir vektlagt, her tenker vi på begreper som ansvarlighet, empati, rolletaking, prososial atferd, selvhverdelse, selvkontroll, lek, glede og humor.

Nordås barnehage skal kjennetegnes ved at:

- Personalet skal være tilstede, lytte, se, bekrefte og anerkjenne den andres følelser, tanker og opplevelser.
- Personalet skal ha profesjonelle holdninger i møte med det kompetente barnet.
- Personalet skal ha et felles fokus med barna. Gi mening til barnas opplevelser og sette positive grenser når noe ikke er akseptabelt.
- Barna skal få ansvar og delta i et demokratisk fellesskap, der de blir lyttet til og får ytre sine meninger.
- Barn skal gis rom, tid og muligheter til å samhandle, samarbeide og bygge relasjoner med hverandre.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Danning er en livslang prosess som handler om at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Danning skjer i samspill med omgivelsene og gjennom gjensidig samhandling med andre barn og voksne i lek og læring. Danning er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati. Vi er rollemodeller og må være bevisste i vår egen holdning og påvirkning. Dette gjør vi ved å stille utvidende spørsmål og utfordrer barna til å sette egne ord på sine tanker og følelser.

I samspillet mellom barn og voksne vil den gode samtalen utvikle barnas evne til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap. Barna regnes som en aktiv deltaker i eget liv. Det er de voksnes plikt å veilede barna, men samtidig respektere deres egenverdi og selvstendighet. Det er viktig å kunne se ting i sammenheng for å kunne reflektere og veilede. Danningen skjer der det er trygghet og gjensidig respekt fra alle parter. Den skjer ut fra barnehagens verdigrunnlag, den voksnes erfaringer og i nært samarbeid med hjemmet.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Alle barna skal utvikle seg, lære å oppleve fremgang og mestre i barnehagen.

Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer, mestring og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. Barnehagens progresjon er nært tilknyttet områder; enkeltbarnet og barnegruppen, arbeid med omsorg, lek, danning og læring.

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Barnets oppstart i barnehagen er avgjørende for barnets trivsel og trygghet for et godt og gjensidig samarbeid med foreldre. Barn som starter hos oss får fast ansatt/ kontaktperson å forholde seg til. Vi er opptatt av å ha gode rutiner som sikrer en god og trygg overgang fra hjem til barnehage. Vi har rutiner som tilpasses det enkelte barn og er dermed fleksible for å imøtekomme barn og den enkelte familie. Barna har tilvenning i to til tre dager hvor foreldrene er til stede og gjør overgangen tryggere for barnet disse dagene. I løpet av disse dagene har foreldrene også en startsamtale med pedagogisk leder på avdelingen. I samtalen blir det tatt opp temaer som barnets behov, foreldres forventninger og barnehagens forventninger, mm. www.fubhg.no

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Dette er en dialog som barnehagen har sammen med foreldrene før barnet flyttes til en annen avdeling. Barn som bytter avdeling har med en kjent ansatt og kommer på besøk til den nye avdelingen flere ganger før endelig avdelingsbytte skjer. Dette skjer fortrinnsvis 1-2 måneder før barnet bytter avdeling.

Personalet vet at dette kan være en sårbar periode for barnet, derfor er det ekstra viktig for oss at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med den nye avdelingen før oppstart.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem. (Rammeplan Kap. 5.1)

Barnehagen er en del av barns helhetlige læringsløp, derfor er det viktig for oss her i Nordås barnehage at barna opplever å ha erfaringer, kunnskap og verdier når barnehagetiden er over.

Barnehagen har etablert et godt samarbeid med Søråshøgda skole som er vår nærmiljøskole. Her arrangerer skolen informasjonsmøte med foreldre, besøksdag for nye barn og fadderordning for nye elever for å sikre god overgang og forutsigbarhet.

www.bergen.kommune.no

VI. Foreldremedvirkning

Rammeplanens samfunnsmandat, holdninger og verdier utgjør en forpliktende ramme for barnehagens foreldresamarbeid og foreldres medvirkning. For oss i Nordås barnehage er det viktig å alltid tenke barnets beste som grunnlag, og at et nært samarbeid med hjemmet er essensielt for å støtte barnets utvikling.

Når vi i barnehagen tar avgjørelser i forhold til innspill fra foreldre er dette med bakgrunn for hva som lar seg gjøre i den enkelte situasjonen og ut fra de rammevilkår vi har. Foreldrene har mulighet til å påvirke innholdet i barnehagens årsplan via FAU og SU.

Barnehagen har hovedansvaret for foreldresamarbeid og medvirkning. Derfor er det viktig for oss i barnehagen at vi finner gode samarbeidsformer i samråd med foreldrene, slik at de finner hensiktsmessige løsninger som ivaretar både barnas, foreldrenes og barnehagens behov.

VII. Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden». (Rammeplan for barnehage, 2017).

Bærekraftig utvikling er et stort og aktuelt tema, derfor ønsker vi å fortsette å ha fokus på dette, også i år. Vi jobber for at barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal gjøre seg erfaringer med å gi omsorg og å ta vare på omgivelsene og naturen. Når barna får gode naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold, starter dannelsen av et miljøbevisst menneske. Vi ønsker vi å formidle bærekraftige verdier, og ha fokus på gjenbruk. Ved å tenke «Kan det brukes en gang til?» ønsker vi å gi barna holdninger som motvirker «bruk og kast samfunnet». Vi er en barnehage med flott natur og miljø rundt oss. Vi går ofte på turer og vi ønsker at barna skal oppdage, oppleve og lære å ta vare på mangfoldet i naturen. Vi tar med oss søppelpose på tur og rydder alltid etter oss – det vi tar med oss på tur, tar vi også med oss hjem igjen.

Alle barn og voksne skal kildesortere – vi går til resirkuleringspunktene med glass og metall. Vi er bevisst i forhold til å ikke bruke mer enn nødvendig av forbruksutstyr, tørkepapir, tegnepapir osv. Vi etterstreber minst mulig matsvinn. Barna lærer begreper som – miljø, natur, gjenvinning, avfall, glasskår, metall osv. Vi bruker naturmaterialer og gjenbruk i formingsaktiviteter.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i

barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

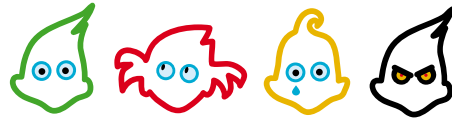
Barnehagens miljø skal preges av at alle barn blir møtt med varme, anerkjennelse og oppmuntring, slik at man føler seg verdifull. Barnehagen har i tillegg utarbeidet en egen plan for håndtering av mobbing. For mer lesning hvordan vårt arbeid fungerer mot mobbing følg lenke: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/>

SKYFRITT: <https://www.bergen.kommune.no/publisering/api/filer/T539691804>

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Nordås barnehage

Adresse: Nordåsveien 179

Postnummer: 5235

Sted: Rådal

E-post: Postmottak barnehage Nordås
Nordas.Barnehage@bergen.kommune.no

E-post: Styrer: Per Odnæssveen
Per.Odnaessveen@bergen.kommune.no

**BERGEN
KOMMUNE**